

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สื่ออีดีแอลทีวี (Electronic Distance Learning via Television : eDLTV) เป็นสื่อการเรียนการสอนบนระบบอีเลิร์นนิ่ง ที่ดำเนินการโดยความร่วมมือของโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 ซึ่งดำเนินโครงการโดยสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ หรือ สวทช. ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์ หรือ เนคเทค (National Electronics and Computer Technology Center : NECTEC) ร่วมกับมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ได้นำเนื้อหาของการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จากโรงเรียนวังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยจัดเป็นสื่อวีดิทัศน์การสอนที่สามารถใช้ในการจัดการเรียนการสอนใน 4 ระดับคือ ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอาชีวศึกษา (มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2556) ที่ประกอบด้วยสไลด์ประกอบการสอน ใบงาน ใบความรู้ และแบบทดสอบ รวบรวมและจัดเก็บด้วยระบบบริหารจัดการเรียนรู้อีดีแอลสแควร์ ซึ่งเป็นระบบที่พัฒนาต่อเนื่องมาจากระบบเลิร์นสแควร์ (Learn Square) (วโรปภา อารีราษฎร์ และคณะ, 2556 : 3) เพื่อใช้เผยแพร่แก่โรงเรียนใน โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของโรงเรียนในชนบท (ทสรช.) ที่ส่วนใหญ่อยู่ในชนบทห่างไกลขาดแคลนครู ได้ใช้ประโยชน์ในการสอน สอนเสริม หรือให้นักเรียนได้ใช้ทบทวนบทเรียนภายในโรงเรียนแบบออฟไลน์ (Offline) และเผยแพร่แบบออนไลน์ (Online) ผ่านทางอินเทอร์เน็ต ให้แก่ครู นักเรียนและผู้สนใจทั่วไปได้ใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน หรือศึกษาเพิ่มเติม (<http://edltv.thai.net> สืบค้นเมื่อ วันที่ 10 เมษายน 2556)

อีดีแอลทีวีเพื่อพัฒนาอาชีพ เป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์การศึกษาทางไกลที่แสดงข้อมูลอีดีแอลทีวีเพื่อพัฒนาอาชีพ โดยใช้ระบบอีดีแอลสแควร์มาเป็นระบบบริหารจัดการที่สามารถนำไป

ประยุกต์ใช้งานได้หลายรูปแบบ เช่น การใช้งานในรูปแบบออนไลน์ ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และการใช้งานรูปแบบออฟไลน์ โดยการติดตั้งระบบอีดีแอลทีวีเพื่อพัฒนาอาชีพบนเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Server) ในกรณีที่หน่วยงานที่เข้าร่วมโครงการมีระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ภายในหน่วยงาน (LAN) หรือโดยการติดตั้งระบบอีดีแอลทีวีเพื่อพัฒนาอาชีพบนฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์ (harddisk) เพื่อให้สามารถใช้งานกับคอมพิวเตอร์เครื่องเดียว (Stand Alone) ได้ในกรณีที่หน่วยงานที่เข้าร่วมโครงการไม่มีระบบเครือข่ายภายในหน่วยงาน (มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2555 : 4) ข้อมูลอีดีแอลทีวีเพื่อพัฒนาอาชีพ ได้นำเนื้อหาบทเรียนของกรศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในระดับอาชีวศึกษาที่ได้ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จากวิทยาลัยการอาชีพวังไกลกังวล โดยมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์เผยแพร่โดยไม่มีค่าใช้จ่ายภายใต้สัญญาอนุญาตครีเอทีฟคอมมอนส์ (มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2555 : 3) ซึ่งประกอบด้วย วิดิทัศน์ ใบงาน ใบความรู้ มาแปลงเป็นข้อมูลดิจิทัล (digital data) แล้วจัดเก็บลงบนระบบอีดีแอลเอสแควร์ โดยมุ่งหวังให้ผู้ที่อยู่ในชนบทห่างไกลและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสจะได้มีโอกาสศึกษาวิชาชีพที่ตนเองสนใจ แล้วนำไปใช้ประกอบอาชีพได้ ตลอดจนสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาอย่างน้อย 415 แห่งทั่วประเทศ ได้นำมาใช้เป็นสื่อเสริมในการจัดการเรียนการสอน เพิ่มทักษะความชำนาญด้านอาชีพให้แก่นักศึกษา (<http://edltv.vec.go.th> สืบค้นเมื่อ วันที่ 5 กรกฎาคม 2556) _

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่าย เผยแพร่ ถ่ายทอดและพัฒนาสื่อบนระบบอีเลิร์นนิ่ง (e-Learning) หรือสื่ออีดีแอลทีวี ภายใต้โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตั้งแต่ พ.ศ. 2552 จนถึงปัจจุบัน (วโรปภา อารีราษฎร์ และคณะ. 2556 : 7) ในการดำเนินงานดังกล่าวมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามได้มอบหมายให้คณะเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นหน่วยงานหลักในการศึกษาวิจัยและดำเนินงานส่งเสริมการเผยแพร่ ถ่ายทอดและพัฒนาสื่ออีดีแอลทีวี ในการเรียนการสอนให้กับโรงเรียนในพื้นที่บริการที่เข้าร่วมโครงการ (มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2553 : 3) การดำเนินงานระยะที่ 1 อยู่ในช่วงปี พ.ศ. 2552 - 2554 มหาวิทยาลัยกำหนดนโยบายในการดำเนินงาน คือ การบูรณาการสู่งานประจำด้วยการวิจัยแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้บริการแก่ชุมชนและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน การดำเนินการได้บูรณาการเข้าสู่ภารกิจของคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ภายใต้โครงการ

อาร์เอ็มยูอีดีแอล (Rajabhat Mahasarakham University - Electronic Distance Learning : RMU-eDL) สร้างงานวิจัยและให้บริการชุมชน โดยร่วมมือกับสถาบันวิจัยและพัฒนา คณะครุศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสมาชิกเครือข่าย จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมพัฒนาการเรียนการสอนโดยการประยุกต์ใช้สื่ออีดีแอลทีวี ให้เกิดประโยชน์สูงสุด (มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 2555 : 2) ซึ่งผลการดำเนินงานระยะที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้เผยแพร่และถ่ายทอดการประยุกต์ใช้สื่ออีดีแอลทีวี ภายใต้งาน 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมที่หนึ่ง การเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวีในรูปแบบแบบเครื่องเดียวไปยังโรงเรียนและสถานศึกษา โดยบรรจุสื่อในฮาร์ดดิสก์ ขนาด 1 เทราไบต์ (Terabyte : TB) จำนวน 664 เครื่อง กิจกรรมที่สอง การประยุกต์ใช้สื่ออีดีแอลทีวี เพื่อการเรียนการสอน โดยการจัดอบรมให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 7 หลักสูตร รวมทั้ง 7,154 คน กิจกรรมที่สาม การพัฒนาต่อยอดสื่ออีดีแอลทีวี โดยดำเนินการพัฒนากระบวนการ พัฒนาเนื้อหาและพัฒนาสื่อ นำสู่การทำวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 125 เรื่อง และพัฒนาสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) จำนวน 1,678 เรื่อง กิจกรรมที่สี่ การส่งเสริมนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ ประยุกต์ใช้สื่ออีดีแอลทีวี เพื่อการเรียนรู้อะไรและพัฒนาต่อยอด จำนวน 250 คน (มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2553 : 3)

การดำเนินงานในระยะที่ 2 อยู่ในช่วงปี พ.ศ. 2555– 2556 มหาวิทยาลัยได้นำนโยบายสู่การปฏิบัติโดยจัดกิจกรรมโครงการเครือข่าย เผยแพร่ ถ่ายทอด และพัฒนาสื่อการเรียนการสอนบนระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยมุ่งเน้นการเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวีในรูปแบบสื่อในฮาร์ดดิสก์ ขนาดความจุ 2 เทราไบต์ จัดกิจกรรมค่ายอาสา ร่วมกับโรงเรียนเครือข่าย ในระยะเริ่มต้นได้จัดกิจกรรมค่ายอาสาให้กับโรงเรียนเครือข่ายนำร่องจำนวน 4 โรงเรียน ประกอบด้วยโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์วัชรบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โรงเรียนบ้านหนองไฮ จังหวัดมหาสารคาม โรงเรียนบรบือวิทยาคาร จังหวัดมหาสารคาม และโรงเรียนอนุบาลกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ (มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 2554 อ้างถึงใน วรปภา อารีราษฎร์ และคณะ. 2556 : 3) ซึ่งผลจากการจัดกิจกรรมค่ายอาสาดังกล่าวพบว่า กิจกรรมค่ายอาสาเป็นกิจกรรมที่สร้างความพึงพอใจแก่ ผู้บริหาร ครู และนักเรียน เนื่องจากสื่ออีดีแอลทีวี เป็นสื่อที่มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ช่วยเสริมความรู้ ความเข้าใจให้แก่ นักเรียน ครูสามารถประยุกต์ใช้สื่ออีดีแอลทีวีประกอบการเรียนการสอนและผลการศึกษาคิดเห็นของผู้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายอาสาโดยสังเคราะห์จากเรื่องเล่า พบว่า กิจกรรมค่ายอาสา มีประโยชน์ และผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ประโยชน์จากกิจกรรมการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี กับการพัฒนา

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ได้ประโยชน์จากกิจกรรมการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวี กับการใช้แท็บเล็ต และ ได้ประโยชน์จากกิจกรรมการเรียนรู้สื่ออีดีแอลทีวีกับฮาร์ดแวร์ (มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2556 : 4)

การดำเนินงานเผยแพร่ ถ่ายทอดดังกล่าว ได้มีหน่วยงานให้การสนับสนุน และจัดหา ฮาร์ดดิสก์ ขนาดความจุ 2 เทราไบต์ ให้แก่โรงเรียน ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ครู จังหวัด มหาสารคาม จำนวน 40 เครื่อง ฝ่ายเลขานุการ โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริฯ จำนวน 68 เครื่อง และมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 3 เครื่อง รวมทั้งหมด 111 เครื่อง โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา คัดเลือกโรงเรียนในเขต จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 88 โรงเรียน จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 10 โรงเรียน จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 8 โรงเรียน จังหวัดขอนแก่น จำนวน 4 โรงเรียน จังหวัดมุกดาหาร (โรงเรียนตำรวจตระเวน ชายแดน) จำนวน 1 โรงเรียน (มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2556 : 4)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้กำหนดแผนการจัดกิจกรรมการเผยแพร่ ถ่ายทอด สื่ออีดีแอลทีวีให้กับกลุ่มโรงเรียนดังกล่าว โดยจัดกิจกรรมค่ายอาสา มหาวิทยาลัยได้กำหนดให้มีการเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวีเพื่อพัฒนาอาชีพ ตามข้อกำหนดของโครงการ คือ การนำสื่ออีดีแอลทีวี เพื่อพัฒนาอาชีพมาเผยแพร่ ถ่ายทอดสู่ชุมชน โดยให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการความรู้ให้กับชุมชน เพื่อให้ชุมชนรับรู้และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

การดำเนินการกิจกรรมค่าย จุดหมายของกระบวนการค่ายโดยทั่วไป มีการจัดตั้งขึ้นตาม วัตถุประสงค์ของนโยบายขององค์กรต่าง ๆ พระพงศ์ บุญศิริ (2538 : 120-123 อ้างถึงใน ศิวาภรณ์ สวัสดิชชัย, 2555 : 36) ได้กล่าวถึงประโยชน์ ในหลายประการ คือ ช่วยให้เกิดการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ ช่วยปรับปรุงพัฒนาบุคลิกภาพ ช่วยฝึกหัดการเป็นผู้นำ ช่วยให้เกิดพบมิตรภาพใหม่ ๆ ฝึกหัด ให้รู้จักรับผิดชอบ ฝึกการตัดสินใจ ให้ได้รู้จักรับผิดชอบ ให้ได้รับความสนุกสนาน ฝึกหัดความอดทน ได้เรียนรู้ความชำนาญใหม่ ๆ และเปิดโอกาสให้ทุกคนได้ฝึกหัดความรู้ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าว เมื่อจัดให้กับชุมชน การใช้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น (ฉลาด จันทรสสมบัติ และ คณะ, 2553: 187) กล่าวไว้ว่า สถานศึกษาต้องเป็นแกนนำให้กับชุมชนในการวิจัยท้องถิ่นเพื่อนำทุนทางสังคม ทุนทางปัญญา ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่มีในท้องถิ่นมาต่อยอด เสริมกับการวิจัยที่มีอยู่ในท้องถิ่นการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและสร้างภูมิคุ้มกัน ในท้องถิ่น สถานศึกษา ร่วมกับชุมชนในการขับเคลื่อนการพัฒนา และเพิ่มทุนทางสังคมให้สอดคล้องกับโอกาส ศักยภาพ

และความพร้อมของแต่ละพื้นที่ โดยการสร้างความสัมพันธ์ ส่งเสริมการรวมตัว ร่วมคิด ร่วมทำในพื้นที่ โดยร่วมพัฒนาคนในชุมชนให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ โรงเรียนควรสร้างองค์ความรู้สู่ชุมชน โดยทำการวิจัยร่วมกับชุมชน รวมทั้งเป็นแหล่งข้อมูลของชุมชน และที่ปรึกษาทางวิชาการ ตลอดจนสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ชุมชน และสนับสนุนให้ชุมชนมีศักยภาพในการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตนเอง

จากภารกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่ต้องดำเนินการจัดกิจกรรมโครงการเครือข่าย เผยแพร่ ถ่ายทอดสื่ออีดีแอลทีวีให้กับ โรงเรียนที่ได้รับการสนับสนุนฮาร์ดดิสก์ ขนาดความจุ 2 เทราไบต์ จากสหกรณ์ออมทรัพย์ครู จังหวัดมหาสารคาม ฝ่ายเลขานุการโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริฯ และมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มหาวิทยาลัยได้กำหนดแผนให้จัดกิจกรรมค่ายอาสาให้กับ โรงเรียนในเครือข่าย และให้มีการเผยแพร่ ถ่ายทอด สื่อระดับอาชีวศึกษาลงสู่ชุมชน โดยให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ ผู้วิจัยจึงสนใจในการพัฒนากิจกรรมค่ายอาสาเพื่อเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวีสู่ชุมชน ซึ่งผู้วิจัยคาดหวังว่ากิจกรรมค่ายอาสาฯ ดังกล่าว จะเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้เรียนรู้ผ่านสื่ออีดีแอลทีวี ทั้งด้านวิชาการ และด้านการงานอาชีพ สร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนและชุมชน นำไปสู่การพัฒนาชุมชน และท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการประกอบวิชาชีพของประชาชนในชุมชน และเป็นการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามร่วมกับ โรงเรียนและชุมชนในเขตพื้นที่ต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพและความต้องการจัดกิจกรรมค่ายอาสาเพื่อเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวีสู่ชุมชน เป็นอย่างไร
2. แนวทางการพัฒนากิจกรรมค่ายอาสาเพื่อเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวีสู่ชุมชน มีลักษณะอย่างไร
3. ผลการทดลองใช้กิจกรรมค่ายอาสาเพื่อเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวีสู่ชุมชน เป็นอย่างไร
4. การยอมรับสื่ออีดีแอลทีวีเพื่อพัฒนาอาชีพสู่ชุมชน เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการจัดกิจกรรมค่ายอาสาเพื่อเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวีสู่ชุมชน
2. เพื่อพัฒนากิจกรรมค่ายอาสาเพื่อเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวีสู่ชุมชน
3. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้กิจกรรมค่ายอาสาเพื่อเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวีสู่ชุมชน
4. เพื่อศึกษาการยอมรับสื่ออีดีแอลทีวีเพื่อพัฒนาอาชีพสู่ชุมชน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 4 ระยะ ในการดำเนินการวิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เนื้อหาที่ศึกษา และระยะเวลาดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตการวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาสภาพและความต้องการจัดกิจกรรมค่ายอาสาเพื่อเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวีสู่ชุมชน

1.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบในการจัดทำร่างประเด็นคำถามแบบสอบถาม ดังนี้

- 1) การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ --
- 2) สื่ออีดีแอลทีวี (eDLTV)
- 3) การเรียนรู้แบบกระบวนการค่าย
- 4) การฝึกอบรม
- 5) เทคนิคในการพัฒนาชุมชน
- 6) การเผยแพร่นวัตกรรม
- 7) บริบทของคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- 8) การประเมินผลการจัดกิจกรรมค่ายอาสา
- 9) การวิจัยและพัฒนา

1.1.2 จัดประชุมผู้บริหารโรงเรียนและครูประสานงาน เพื่อสำรวจสภาพและความต้องการจัดกิจกรรมค่ายอาสาเพื่อเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวีสู่ชุมชนกับโรงเรียนเครือข่ายอีดีแอลทีวี จำนวน 88 แห่ง

1.1.3 จัดกิจกรรมนำร่องค่ายอาสาให้กับโรงเรียน จำนวน 1 แห่ง เพื่อศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์และแนวทางที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมค่ายอาสา

1.1.4 สรุปลงค์ประกอบของการจัดกิจกรรมค่ายอาสาและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อรับข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การวิจัยในขั้นตอนต่อไป

1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 ประชากรในการวิจัยระยะที่ 1 ประกอบไปด้วย 2 กลุ่ม ดังนี้

1) ผู้บริหาร ของโรงเรียนเครือข่ายอีดีแอลทีวี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 1,592 แห่ง

2) ครูผู้สอน ของโรงเรียนเครือข่ายอีดีแอลทีวีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่เป็นผู้ประสานงานของโรงเรียน ๆ ละ 1 คน จำนวน 1,592 คน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยระยะที่ 1 คัดเลือกจากประชากรเป็นผู้บริหาร และครูผู้ประสานงานของโรงเรียน ๆ ละ 1 คน รวมทั้งหมด 88 แห่ง คัดเลือกแบบเจาะจง โดยเป็นโรงเรียนที่สมัครนำร่องจัดกิจกรรมค่ายอาสา

1.3 เนื้อหาหรือตัวแปรที่ศึกษา คือ สภาพและความต้องการจัดกิจกรรมค่ายอาสาเพื่อเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวีสู่ชุมชน

1.4 ระยะเวลาดำเนินการวิจัยในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2556

2. ขอบเขตการวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนากิจกรรมค่ายอาสาเพื่อเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวีสู่ชุมชน

2.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

2.1.1 ร่างองค์ประกอบกิจกรรมค่ายอาสา โดยนำประเด็นที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 1 จัดทำเป็นแผนภาพองค์ประกอบกิจกรรม

2.1.2 ร่างวิธีการเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวีเพื่อพัฒนาอาชีพ โดยนำองค์ประกอบ กิจกรรมคำอาสา มาเป็นกรอบในการจัดทำเป็นแผนภาพวิธีการเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวีเพื่อพัฒนา อาชีพ

2.1.3 ร่างขั้นตอนกิจกรรมคำอาสา โดยนำองค์ประกอบกิจกรรมคำอาสาและ วิธีการเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวีเพื่อพัฒนาอาชีพ มาเป็นกรอบในการจัดทำเป็นแผนภาพขั้นตอน กิจกรรมคำอาสา พร้อมเครื่องมือการวิจัย

2.1.4 ร่างคู่มือกิจกรรมคำอาสา โดยนำองค์ประกอบกิจกรรมคำอาสา วิธีการ เผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวีเพื่อพัฒนาอาชีพ และขั้นตอนกิจกรรมคำอาสา มาเป็นกรอบในการจัดทำ คู่มือ

2.1.5 ประชุมกลุ่มย่อย โดยนำร่างองค์ประกอบกิจกรรมคำอาสา ร่างวิธีการเผยแพร่ สื่ออีดีแอลทีวีเพื่อพัฒนาอาชีพ ร่างขั้นตอนกิจกรรมคำอาสา และร่างคู่มือพร้อมเครื่องมือการวิจัย เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน เพื่อพิจารณาความเหมาะสม จากนั้นปรับปรุงตามคำแนะนำของ ผู้เชี่ยวชาญ

2.1.6 รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการพิจารณาความเหมาะสมของ ผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงให้ สมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยในขั้นตอนต่อไป

2.1.7 ทดลองใช้ (Try Out) กิจกรรมคำอาสา พร้อมเครื่องมือการวิจัยที่ผ่านการ พิจารณาความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว กับกลุ่มทดลอง (Try Out) ที่เป็นครูผู้สอน โรงเรียน เครือข่ายอีดีแอลทีวี จำนวน 30 คน และชุมชนในพื้นที่โรงเรียนเครือข่ายอีดีแอลทีวี จำนวน 30 คน

2.1.8 เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และสรุปผลจากการทดลองใช้ (Try Out) กิจกรรมคำอาสา จากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอคำแนะนำในการดำเนินการ วิจัยในขั้นตอนต่อไป

2.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย มี 2 กลุ่ม ได้แก่

1) ครูผู้สอน ของ โรงเรียนเครือข่ายอีดีแอลทีวีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 1,592 คน

2) ชุมชน ในพื้นที่โรงเรียนเครือข่ายอีดีแอลที่วิมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
จำนวน 1,592 แห่ง

2.2.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยระยะที่ 2 คัดเลือกจากประชากรเป็นครูผู้สอนจำนวน
30 คน และชุมชนในพื้นที่โรงเรียนเครือข่ายอีดีแอลทีวี จำนวน 30 คน คัดเลือกแบบเจาะจงโดยเป็น
ผู้สมัครเข้าร่วมกิจกรรมค่ายอาสา

2.2.3 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนากิจกรรมค่ายอาสา จำนวน 9 คน โดยแบ่งเป็น 3
กลุ่ม ดังนี้

1) ผู้เชี่ยวชาญด้านองค์ประกอบของกิจกรรมค่ายอาสาเพื่อเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวี
สู่ชุมชน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกในด้านหลักสูตรและการสอนสื่ออีดีแอลทีวี จำนวน 3 คน

2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนากิจกรรมค่ายอาสาเพื่อการเผยแพร่สื่อ
อีดีแอลทีวีสู่ชุมชน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกในด้านนวัตกรรมสื่ออีดีแอลทีวี จำนวน 3 คน

3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินกิจกรรมค่ายอาสาเพื่อการเผยแพร่สื่อ
อีดีแอลทีวีสู่ชุมชน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกในการวัดผลและประเมินผลสื่ออีดีแอลทีวี
จำนวน 3 คน

2.3 เนื้อหาหรือตัวแปรที่ศึกษา

2.3.1 ตัวแปรต้นที่ศึกษา คือ กิจกรรมค่ายอาสาเพื่อเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวีสู่ชุมชนที่
ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

2.3.2 ตัวแปรตามที่ศึกษา

1) คุณภาพของกิจกรรมค่ายอาสา วัดจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มี
ต่อกิจกรรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

2) ประสิทธิภาพของกิจกรรมค่ายอาสา วัดจากการทดลองใช้ (Try Out)
กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูและชุมชนใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม

2.4 ระยะเวลาการวิจัยในเดือน มิถุนายน 2557

3. ขอบเขตการวิจัยระยะที่ 3 การศึกษาผลการทดลองใช้กิจกรรมค่ายอาสาเพื่อเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวีสู่ชุมชน

3.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

3.1.1 วางแผนการจัดกิจกรรมค่ายอาสา

3.1.2 กำหนดกลุ่มตัวอย่าง และนัดหมายกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำการทดลอง

3.1.3 กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ช่วยวิจัย จัดเตรียมเครื่องมือประกอบการวิจัย

สถานที่ทดลอง และอุปกรณ์ในการวิจัย

3.1.4 ทดลองใช้กิจกรรมค่ายอาสาในกลุ่มตัวอย่าง

3.1.5 เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และสรุปผลจากการทดลองใช้กิจกรรมค่ายอาสา

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1) ครูผู้สอน ของโรงเรียนเครือข่ายอีดีแอลทีวีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

จำนวน 1,592 คน

2) ชุมชน ในพื้นที่โรงเรียนเครือข่ายอีดีแอลทีวีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

จำนวน 1,592 แห่ง

3.2.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยระยะที่ 3 คัดเลือกจากประชากรเป็นครูผู้สอนจำนวน 30 คน และชุมชนในพื้นที่โรงเรียนเครือข่ายอีดีแอลทีวี จำนวน 30 คน คัดเลือกแบบเจาะจงโดยเป็นผู้สมัครเข้าร่วมกิจกรรมค่ายอาสา

3.3 เนื้อหาหรือตัวแปรที่ศึกษา

3.3.1 ตัวแปรต้นที่ศึกษา คือ กิจกรรมค่ายอาสา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

3.3.2 ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพ ประกอบด้วย ด้านความรู้ ด้านการปฏิบัติ และ

ด้านความพึงพอใจ

3.4 ระยะเวลาการวิจัยในเดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2558

4. ขอบเขตการวิจัยระยะที่ 4 การศึกษาการยอมรับสื่ออีดีแอลทีวีเพื่อพัฒนาอาชีพผู้ชุมชน

4.1. ขั้นตอนการดำเนินงาน

4.1.1 วางแผนการศึกษาการยอมรับสื่ออีดีแอลทีวีเพื่อพัฒนาอาชีพ

4.1.2 กำหนดกลุ่มตัวอย่าง และนัดหมายกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำการศึกษาร

ยอมรับ

4.1.3 กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ช่วยวิจัย จัดเตรียมเครื่องมือประกอบการศึกษา
การยอมรับสื่ออีดีแอลทีวีเพื่อพัฒนาอาชีพ

4.1.4 ดำเนินการศึกษาการยอมรับสื่ออีดีแอลทีวีเพื่อพัฒนาอาชีพ

4.1.5 เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และสรุปผลจากการศึกษาการยอมรับสื่อ
อีดีแอลทีวีเพื่อพัฒนาอาชีพ

4.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1) ครูผู้สอน ของ โรงเรียนเครือข่ายอีดีแอลทีวีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
จำนวน 1,592 คน

2) ชุมชน ในพื้นที่โรงเรียนเครือข่ายอีดีแอลทีวีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
จำนวน 1,592 แห่ง

4.2.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยระยะที่ 4 คัดเลือกจากประชากรเป็นครูผู้สอนจำนวน
30 คน และชุมชนในพื้นที่โรงเรียนเครือข่ายอีดีแอลทีวี จำนวน 30 คน คัดเลือกแบบเจาะจงโดยเป็น
ผู้สมัครเข้าร่วมกิจกรรมค่ายอาสา

4.3 เนื้อหาหรือตัวแปรที่ศึกษา

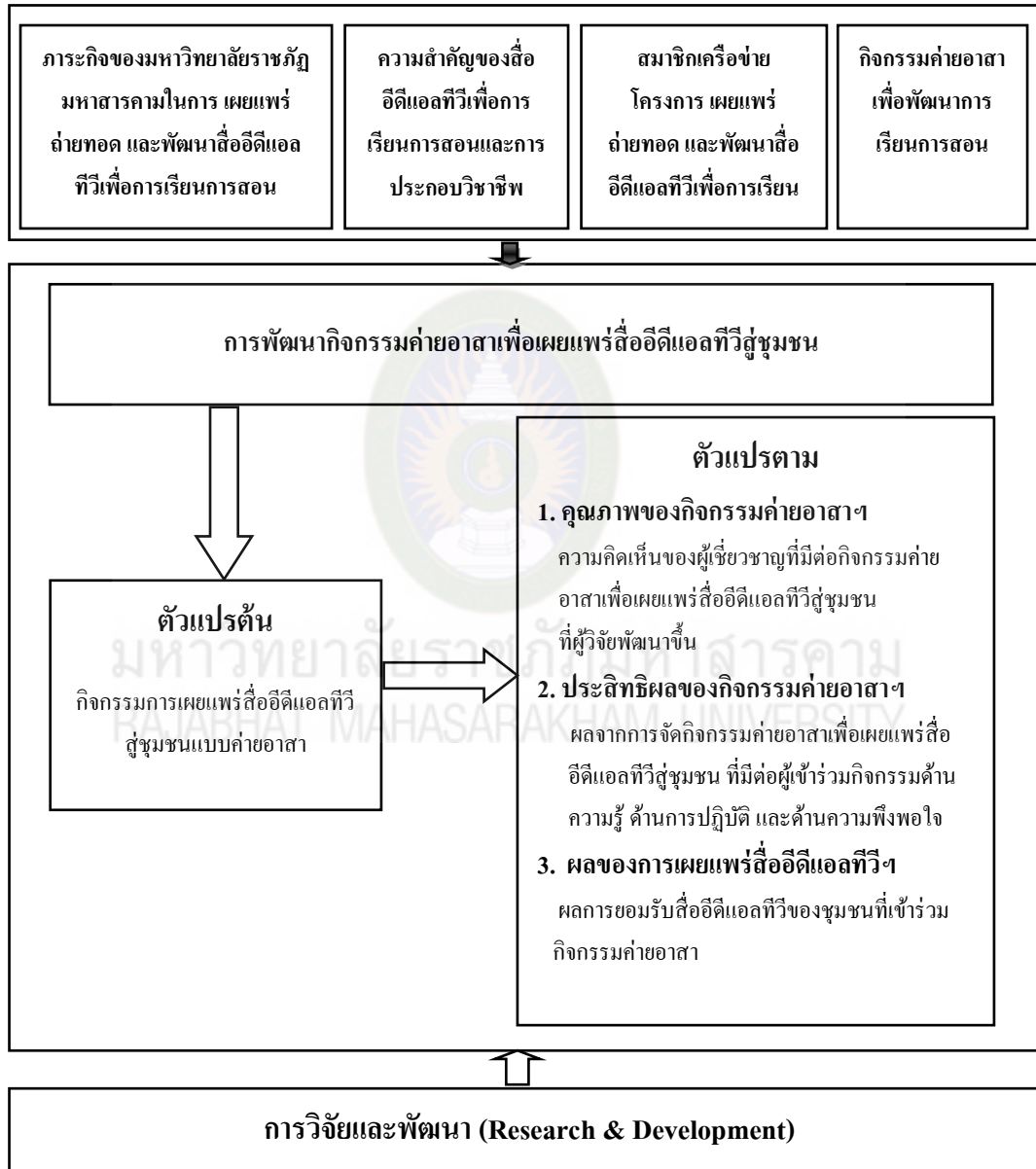
4.3.1 ตัวแปรต้นที่ศึกษา คือ กิจกรรมค่ายอาสา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

4.3.2 ตัวแปรตาม คือ การยอมรับสื่ออีดีแอลทีวีเพื่อพัฒนาอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง

4.4 ระยะเวลาการวิจัยในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2558

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนากิจกรรมค่ายอาสาเพื่อเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวีสู่ชุมชน ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดไว้ ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากแผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย ผู้วิจัยได้นำภารกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ในการเผยแพร่ ถ่ายทอด และพัฒนาสื่ออีดีแอลทีวีเพื่อการเรียนการสอนความสำคัญของสื่ออีดีแอลทีวีเพื่อการเรียนการสอนและการประกอบวิชาชีพ การร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายโครงการ เผยแพร่ ถ่ายทอด และพัฒนาสื่ออีดีแอลทีวีเพื่อการเรียนการสอน และกิจกรรมค่ายอาสาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยดำเนินการวิจัยแบบการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) เพื่อศึกษาหาแนวทางการพัฒนากิจกรรมค่ายอาสาเพื่อเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวีสู่ชุมชน โดยมีตัวแปรที่ศึกษาในงานวิจัยประกอบด้วยตัวแปรต้น คือ กิจกรรมค่ายอาสาเพื่อเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวีสู่ชุมชน และตัวแปรตามที่ศึกษา คือ 1) ด้านคุณภาพของกิจกรรมค่ายอาสาเพื่อเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวีสู่ชุมชน คือ ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อกิจกรรมค่ายอาสาเพื่อเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวีสู่ชุมชน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น 2) ด้านประสิทธิผลของกิจกรรมค่ายอาสาเพื่อเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวีสู่ชุมชน คือ ผลจากการจัดกิจกรรมค่ายอาสาเพื่อเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวีสู่ชุมชนที่มีต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมด้านความรู้ ด้านการปฏิบัติ และด้านความพึงพอใจ และ 3) ผลของการเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวี คือ การยอมรับสื่ออีดีแอลทีวีของชุมชนที่เข้าร่วมกิจกรรมค่ายอาสา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **กิจกรรมค่ายอาสา** หมายถึง องค์กรประกอบและกระบวนการปฏิบัติงานอันเนื่องเกี่ยวกับการศึกษาที่มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จัดร่วมกับ โรงเรียนในเครือข่ายที่รับสื่ออีดีแอลทีวี เพื่อเผยแพร่การใช้สื่ออีดีแอลทีวีให้ประชาชนในชุมชนของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม

2. **วิธีการเผยแพร่** หมายถึง ขั้นตอนการถ่ายทอดกิจกรรมค่ายอาสา ผู้ครู โรงเรียนเครือข่ายอีดีแอลทีวี

3. **สื่ออีดีแอลทีวี** หมายถึง สื่อที่มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมและ โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จัดทำขึ้นเพื่อร่วมเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องใน โอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 โดยจัดเป็นสื่อวีดิทัศน์การสอนที่สามารถใช้ในการจัดการเรียนการสอนใน 4 ระดับ คือ ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับ

อาชีวศึกษา ประกอบด้วยสไลด์ประกอบการสอน ใบงาน ใบความรู้ และแบบทดสอบ รวบรวมและจัดเก็บด้วยระบบบริการจัดการเรียนรู้อีดีแอลสแควร์ สามารถจัดการเรียนการสอนโดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการเรียนรู้แบบไม่ผ่านเครือข่าย หรืออีเลิร์นนิ่งแบบออนไลน์ หรือเพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้ทั้งเครือข่ายระบบแลน แบบเครื่องเดียว

4. **โรงเรียนเครือข่ายอีดีแอลทีวี** หมายถึง โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม หรือ สพป.มค. ที่เป็นสมาชิกเครือข่าย โครงการส่งเสริมการเผยแพร่ ถ่ายทอด และพัฒนาสื่ออีดีแอลทีวีเพื่อการเรียนการสอน ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือและขอรับสื่ออีดีแอลทีวีจากมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม รวมทั้งหมด 88 โรงเรียน

5. **เครื่องมือ** หมายถึง กิจกรรมค่ายอาสาเพื่อเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวีสู่ชุมชน คู่มือการเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวีเพื่อพัฒนาอาชีพ แบบประเมินกิจกรรมค่ายอาสา แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายอาสา แบบสอบถามการยอมรับเทคโนโลยีของผู้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายอาสา ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ประกอบการพัฒนากิจกรรมค่ายอาสาเพื่อเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวีสู่ชุมชน สำหรับการวิจัยในครั้งนี้

6. **ผู้บริหาร** หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาการแทน ผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม ที่สมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่าย โครงการส่งเสริมการเผยแพร่ ถ่ายทอด และพัฒนาสื่ออีดีแอลทีวีเพื่อการเรียนการสอน

7. **คุณภาพของกิจกรรมค่ายอาสา** หมายถึง ระดับคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อกิจกรรมค่ายอาสาเพื่อเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวีสู่ชุมชนและเครื่องมือของกิจกรรมค่ายอาสา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

8. **ประสิทธิผลของกิจกรรมค่ายอาสา** หมายถึง ผลจากการดำเนินการจัดกิจกรรมค่ายอาสาเพื่อเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวีสู่ชุมชนที่พัฒนาขึ้น ส่งผลให้ประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมได้เรียนรู้ตามกระบวนการมีความรู้ การปฏิบัติ และความพึงพอใจ ในการเข้าร่วมกิจกรรมประกอบไปด้วยการวัดและประเมินผล ดังนี้

8.1 ด้านความรู้ เป็นการวัดและประเมินผลด้านความรู้และความเข้าใจของครูที่เข้าร่วมกิจกรรมค่ายอาสาเพื่อเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวีสู่ชุมชน ที่พัฒนาขึ้น

8.2 ด้านการปฏิบัติ เป็นการวัดและประเมินผลด้านการนำความรู้ไปปฏิบัติได้ โดยใช้แบบวัดพฤติกรรม

8.3 ด้านความพึงพอใจ เป็นการวัดความรู้สึกหรือความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายอาสาที่พัฒนาขึ้น โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ สอบถามผู้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายอาสา หลังจากสิ้นสุดกิจกรรมและนำมาเทียบกับเกณฑ์การประเมินค่าทางสถิติ

9. ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถของกิจกรรมค่ายอาสาเพื่อเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวีสู่ชุมชน

10. ผู้ร่วมวิจัย หมายถึง ผู้บริหาร โรงเรียน ครู หรือผู้ประสานงานของโรงเรียนเครือข่ายอีดีแอลทีวี

11. ชุมชน หมายถึง ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง กลุ่มแม่บ้าน ของชุมชนในเขตโรงเรียนเครือข่ายอีดีแอลทีวี

12. การยอมรับ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมกิจกรรมในการยอมรับต่อกิจกรรมค่ายอาสาในสองประเด็น ดังนี้

12.1 การรับรู้ความมีประโยชน์ (Perceived Usefulness) ของสื่ออีดีแอลทีวีเพื่อพัฒนาอาชีพที่มีส่วนช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนและการนำไปในการถ่ายทอดสู่ชุมชน

12.2 การรับรู้ถึงความง่ายในการใช้ (Perceived Ease of Use) สื่ออีดีแอลทีวีเพื่อพัฒนาอาชีพที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้งานได้ง่ายโดยไม่ต้องใช้ความพยายามมากในการใช้งาน

ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ก่อให้เกิดประโยชน์ใน 2 ประเด็น ดังนี้

1. ประโยชน์ในเชิงวิชาการ การวิจัยครั้งนี้ได้องค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการพัฒนา กิจกรรมค่ายอาสาเพื่อเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวีสู่ชุมชนที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล
2. ประโยชน์ในเชิงปฏิบัติ การวิจัยในครั้งนี้ก่อให้เกิดประโยชน์ด้านการปฏิบัติ ดังนี้

2.1 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามได้บริการวิชาการด้านไอซีที โดยการเผยแพร่สื่ออีดีแอลทีวีให้กับชุมชนร่วมกับโรงเรียนเครือข่ายอีดีแอลทีวี ส่งผลให้เกิดความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย โรงเรียน และชุมชน

2.2 ประชาชนและชุมชน ในเขตพื้นที่โรงเรียนเครือข่ายอีดีแอลทีวี ได้รับการเผยแพร่การใช้สื่ออีดีแอลทีวี ส่งผลให้ประชาชนได้เรียนรู้จากสื่ออีดีแอลทีวีในด้านการพัฒนาอาชีพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY